

Warszawa, dnia 22 kwietnia 2025 r.

Poz. 525

USTAWA

z dnia 20 marca 2025 r.

o zmianie ustawy o współpracy rozwojowej oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 16 września 2011 r. o współpracy rozwojowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1384) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Ustawa określa także zasady funkcjonowania w Banku Gospodarstwa Krajowego, zwanym dalej „BGK”, Finansowego Instrumentu Współpracy Rozwojowej, zwanego dalej „FIWR”.”;
- 2) w art. 2 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Przez współpracę rozwojową rozumie się także działania, o których mowa w ust. 1 pkt 1, podejmowane przez BGK na zasadach określonych w rozdziale 5a, zwane dalej „współpracą rozwojową BGK”.”;
- 3) w art. 3 w pkt 4 kropkę na końcu zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

„5) BGK.”;
- 4) w art. 13 w ust. 1 w pkt 11 po wyrazach „współpraca rozwojowa” dodaje się przecinek i wyrazy „w tym informacje przekazane przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych o wykonaniu planu rzeczowo-finansowego FIWR”;
- 5) po rozdziale 5 dodaje się rozdział 5a w brzmieniu:

„Rozdział 5a

Zasady funkcjonowania FIWR oraz realizacji współpracy rozwojowej BGK

Art. 19a. Ilekroć w niniejszym rozdziale jest mowa o instrumentach, rozumie się przez to instrumenty, w tym finansowane lub współfinansowane ze środków FIWR, wykorzystywane do realizacji współpracy rozwojowej BGK:

- 1) instrumenty dłużne, w tym pożyczki lub kredyty;
- 2) instrumenty kapitałowe, w tym nabywanie lub obejmowanie akcji, udziałów, jednostek uczestnictwa lub certyfikatów inwestycyjnych, przystępowanie do spółki komandytowej w charakterze komandytariusza, do spółki komandytowo-akcyjnej w charakterze akcjonariusza lub powierzenie środków pieniężnych w zarządzanie;
- 3) gwarancje lub poręczenia, w tym gwarancje lub poręczenia portfela kredytów w rozumieniu art. 128b ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 1646, 1685 i 1863 oraz z 2025 r. poz. 146, 222 i 525) lub portfela innych zobowiązań w rozumieniu art. 128b ust. 2 pkt 2 tej ustawy, a także gwarancje lub reporeczenia, w tym rewerencje lub reporeczenia tych portfeli;
- 4) bezzwrotne instrumenty współpracy rozwojowej, w tym pomoc techniczną, dopłaty do kapitału, umorzenia kapitału lub dopłaty do odsetek;
- 5) mechanizmy kompensacji i podziału ryzyka inne niż wskazane w pkt 3;

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe oraz ustawę z dnia 14 marca 2003 r. o Banku Gospodarstwa Krajowego.

- 6) mieszane instrumenty, składające się z instrumentów, o których mowa w pkt 1–5;
- 7) inne niż wymienione w pkt 1–6 instrumenty określone w aktach, na podstawie których zostały przekazane środki, o których mowa w art. 19b ust. 1 pkt 2.

Art. 19b. 1. Środki FIWR pochodzą:

- 1) z budżetu państwa;
- 2) ze środków bezzwrotnych lub zwrotnych pochodzących z budżetu Unii Europejskiej, od międzynarodowych instytucji finansowych, agencji rozwojowych państw trzecich lub innych podmiotów;
- 3) z odsetek od wolnych środków w złotych przekazanych w depozyt zgodnie z ust. 4 albo wolnych środków w walutach obcych ulokowanych w bankach;
- 4) z odsetek od instrumentów finansowanych lub współfinansowanych ze środków FIWR;
- 5) z opłat lub prowizji pobieranych od instrumentów finansowanych lub współfinansowanych ze środków FIWR;
- 6) z egzekucji należności z tytułu instrumentów finansowanych lub współfinansowanych ze środków FIWR;
- 7) ze zwrotu środków wypłaconych z FIWR;
- 8) z dodatnich różnic kursowych lub innych dochodów powstałych z tytułu przewalutowania środków FIWR;
- 9) z darowizn lub zapisów;
- 10) z innych tytułów niż wymienione w pkt 1–9.

2. Środki FIWR przeznacza się na:

- 1) finansowanie lub współfinansowanie współpracy rozwojowej BGK;
- 2) wypłatę BGK zryczałtowanego wynagrodzenia z tytułu obsługi FIWR w wysokości określonej w umowie, o której mowa w art. 19f ust. 1;
- 3) pokrycie opłat i podatków należnych z tytułu wykorzystywania instrumentów finansowanych lub współfinansowanych ze środków FIWR;
- 4) pokrycie kosztów różnic kursowych lub innych kosztów powstałych z tytułu przewalutowania środków FIWR;
- 5) pokrycie kosztów egzekucji wierzytelności z tytułu instrumentów finansowanych lub współfinansowanych ze środków FIWR;
- 6) pokrycie kosztów pozyskania od podmiotów trzecich zabezpieczenia instrumentów finansowanych lub współfinansowanych ze środków FIWR;
- 7) zwrot BGK środków własnych przeznaczonych na finansowanie instrumentów w części, w której należności powstałe z tytułu ich wykorzystania nie zostały spłacone i BGK nie zaspokoił swoich roszczeń w drodze egzekwowania innych zabezpieczeń;
- 8) zwrot BGK środków własnych przeznaczonych na finansowanie zobowiązań z tytułów, o których mowa w art. 19c ust. 1, wraz z wynagrodzeniem z tytułu tego finansowania;
- 9) inne wydatki określone w planie rzeczowo-finansowym FIWR.

3. Minister właściwy do spraw finansów publicznych przekazuje do FIWR środki niezbędne do terminowego pokrycia wydatków z tytułów, o których mowa w ust. 2, w przypadku gdy poziom środków FIWR jest niewystarczający do ich pokrycia.

4. Wolne środki FIWR są lokowane w formie depozytu, o którym mowa w art. 78b ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Przepis art. 48 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych stosuje się odpowiednio.

5. Wolne środki FIWR w walutach obcych BGK może lokować w bankach.

6. Do FIWR stosuje się przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych dotyczące funduszy utworzonych, powierzonych lub przekazanych BGK na podstawie odrębnych ustaw.

Art. 19c. 1. W przypadku gdy poziom środków FIWR jest niewystarczający do terminowej obsługi zobowiązań z tytułu instrumentów finansowanych lub współfinansowanych ze środków FIWR, finansowanie tych zobowiązań może się odbywać ze środków własnych BGK, po uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych działającym w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, BGK przysługuje zwrot środków własnych przeznaczonych na finansowanie, o którym mowa w ust. 1, wraz z wynagrodzeniem z tytułu tego finansowania w wysokości uzgodnionej z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych działającym w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych.

Art. 19d. Współpraca rozwojowa BGK realizowana z wykorzystaniem instrumentów może być podejmowana także z udziałem banków lub instytucji finansowych działających lub planujących działalność w państwach rozwijających się.

Art. 19e. 1. BGK:

- 1) sporządza dla FIWR odrębny bilans, rachunek zysków i strat oraz informację o pozycjach pozabilansowych;
- 2) wyodrębnia plan rzeczowo-finansowy FIWR w planie finansowym BGK.

2. Projekt planu rzeczowo-finansowego FIWR jest opracowywany przez BGK w terminie do dnia 15 czerwca roku poprzedzającego rok, w którym ten plan ma obowiązywać, w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych działającym w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych.

3. Przy opracowywaniu projektu planu rzeczowo-finansowego FIWR bierze się pod uwagę cele oraz priorytety geograficzne i tematyczne pomocy rozwojowej określone w Programie.

4. Minister właściwy do spraw finansów publicznych w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych zatwierdza projekt planu rzeczowo-finansowego FIWR w terminie do dnia 31 lipca roku poprzedzającego rok, w którym ten plan ma obowiązywać.

5. Plan rzeczowo-finansowy FIWR określa w szczególności:

- 1) przewidywaną kwotę zasilenia FIWR z poszczególnych źródeł, o których mowa w art. 19b ust. 1;
- 2) przewidywane koszty i wydatki z poszczególnych tytułów, o których mowa w art. 19b ust. 2;
- 3) przewidywane wykorzystanie poszczególnych instrumentów.

6. Zmiany w planie rzeczowo-finansowym FIWR są dokonywane na wniosek BGK i zatwierdzone przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych.

7. BGK przekazuje ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych, w terminach określonych w przepisach dotyczących sprawozdawczości budżetowej państwowych funduszy celowych, sprawozdanie miesięczne z realizacji planu rzeczowo-finansowego FIWR, sporządzone narastająco za kolejne miesiące roku budżetowego, w szczególności nie mniejszej niż wynikająca z tego planu.

8. Minister właściwy do spraw finansów publicznych przekazuje ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych sprawozdanie z realizacji planu rzeczowo-finansowego FIWR za miesiąc grudzień.

Art. 19f. 1. Minister właściwy do spraw finansów publicznych w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych zawiera z BGK umowę dotyczącą obsługi FIWR.

2. Umowa, o której mowa w ust. 1, określa w szczególności:

- 1) warunki wykorzystywania instrumentów finansowanych lub współfinansowanych ze środków FIWR;
- 2) szczegółowe warunki oraz terminy przekazywania przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych środków, o których mowa w art. 19b ust. 3;
- 3) wysokość zryczałtowanego wynagrodzenia należnego BGK z tytułu obsługi FIWR oraz sposób i termin jego wypłaty;
- 4) warunki i tryb uzgadniania z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych działającym w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych finansowania, o którym mowa w art. 19c ust. 1, w tym wysokości wynagrodzenia, o którym mowa w art. 19c ust. 2.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 1646, 1685 i 1863 oraz z 2025 r. poz. 146 i 222) art. 128b otrzymuje brzmienie:

„Art. 128b. 1. W przypadku gdy koszty obsługi i ryzyko wypłat z tytułu gwarancji lub poręczeń nie będą obciążały wyniku finansowego banku państwowego, może on powierzyć innemu bankowi lub instytucji finansowej, w drodze umowy, dokonywanie oceny zdolności do spłaty zobowiązania i analizy ryzyka wypłaty zobowiązania w przypadku udzielania gwarancji lub poręczeń na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. z 2024 r. poz. 291) lub innych ustaw określających zasady udzielania gwarancji lub poręczeń przez bank państwowy.

2. W przypadku gdy koszty obsługi i ryzyko wypłat z tytułu gwarancji lub poręczeń będą obciążały wynik finansowy banku państwowego, Komisja Nadzoru Finansowego może, na wniosek tego banku, wydać zezwolenie na powierzenie innemu bankowi lub instytucji finansowej dokonywania oceny zdolności do spłaty zobowiązania i analizy ryzyka wypłaty zobowiązania w razie udzielenia:

- 1) innemu bankowi przez bank państwowy gwarancji lub poręczeń portfela kredytów rozumianego jako zbiór pojedynczych kredytów, udzielonych przez ten bank, dla którego łączną kwotę limitu gwarancji lub poręczeń na określony czas ustala umowa między tym bankiem a bankiem państwowym;
- 2) innemu bankowi lub instytucji finansowej przez bank państwowy gwarancji lub poręczeń portfela innych zobowiązań rozumianego jako zbiór pojedynczych umów cywilnoprawnych, dla którego łączną kwotę limitu gwarancji lub poręczeń określa umowa między tym bankiem lub tą instytucją finansową a bankiem państwowym.

3. W przypadku gdy bank państwowy realizuje zadania z zakresu współpracy rozwojowej, o której mowa w ustawie z dnia 16 września 2011 r. o współpracy rozwojowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1384 oraz z 2025 r. poz. 525), lub zadania na rzecz rozwoju innych państw lub ich społeczeństw, w szczególności zadania powierzone mu przez Komisję Europejską lub realizowane we współpracy z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym, Europejskim Funduszem Inwestycyjnym, Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju, Grupą Banku Światowego lub innymi międzynarodowymi i krajowymi instytucjami rozwoju, może on powierzyć innemu bankowi lub instytucji finansowej, mającym siedzibę na terenie państwa członkowskiego lub państwa trzeciego, w drodze umowy, dokonywanie oceny zdolności do spłaty zobowiązania lub analizy ryzyka wypłaty zobowiązania w przypadku wykorzystywania instrumentów w rozumieniu art. 19a ustawy z dnia 16 września 2011 r. o współpracy rozwojowej.”

Art. 3. W ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o Banku Gospodarstwa Krajowego (Dz. U. z 2025 r. poz. 503) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 3:

- a) ust. 1b otrzymuje brzmienie:

„1b. W odniesieniu do ekspozycji pozabilansowych BGK wynikających z poręczeń lub gwarancji portfela kredytów lub portfela innych zobowiązań, o których mowa w art. 128b ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, udzielonych w ramach rządowych programów poręczeniowo-gwarancyjnych lub funduszy utworzonych, powierzonych lub przekazanych BGK na podstawie odrębnych ustaw lub w ramach współpracy rozwojowej, o której mowa w ustawie z dnia 16 września 2011 r. o współpracy rozwojowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1384 oraz z 2025 r. poz. 525), lub w ramach realizacji zadań na rzecz rozwoju innych państw lub ich społeczeństw, a także innych ekspozycji wynikających z realizacji przez BGK zadań z zakresu współpracy rozwojowej lub zadań realizowanych na rzecz rozwoju innych państw lub ich społeczeństw, w szczególności zadań powierzonych BGK przez Komisję Europejską lub realizowanych we współpracy z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym, Europejskim Funduszem Inwestycyjnym, Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju, Grupą Banku Światowego lub innymi międzynarodowymi i krajowymi instytucjami rozwoju, BGK nie stosuje:

- 1) wymogów, o których mowa w art. 395 ust. 1 rozporządzenia nr 575/2013;
- 2) zasad wyznaczania wymogu w zakresie funduszy własnych w odniesieniu do ryzyka kredytowego, określonych w rozporządzeniu nr 575/2013, w zakresie:
 - a) weryfikacji spełniania przez ekspozycję warunków kwalifikacji do kategorii ekspozycji detalicznych, o których mowa w art. 123 rozporządzenia nr 575/2013, dla ekspozycji spełniających w banku lub instytucji finansowej udzielających finansowania warunki określone w art. 123 ust. 1 lit. a, c i d rozporządzenia nr 575/2013,
 - b) indywidualnego klasyfikowania ekspozycji do kategorii ekspozycji, zgodnie z art. 112 rozporządzenia nr 575/2013.”

- b) uchyla się ust. 1d,

- c) w ust. 1e wyrazy „ust. 1b–1d” zastępuje się wyrazami „ust. 1b i 1c”;

- 2) w art. 4:
- a) wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:
- „Do podstawowych celów działalności BGK, w zakresie określonym ustawą oraz odrębnymi przepisami, należy wspieranie polityki gospodarczej Rady Ministrów, rządowych programów społeczno-gospodarczych, w tym poręczeniowo-gwarancyjnych lub w zakresie współpracy rozwojowej, o której mowa w ustawie z dnia 16 września 2011 r. o współpracy rozwojowej, oraz programów samorządności lokalnej i rozwoju regionalnego, obejmujących w szczególności projekty:”
- b) w pkt 3 na końcu dodaje się przecinek i dodaje się pkt 4 w brzmieniu:
- „4) związane z realizacją zadań z zakresu współpracy rozwojowej, o której mowa w ustawie z dnia 16 września 2011 r. o współpracy rozwojowej”;
- 3) w art. 4a:
- a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:
- „1. W przypadku gdy inwestycja jest zgodna z celami działalności lub zadaniami BGK, BGK może dokonywać inwestycji samodzielnie lub wspólnie z innymi podmiotami, w szczególności w:
- 1) podmioty krajowe albo zagraniczne pozyskujące od inwestorów środki w celu inwestowania zgodnie z określoną przez te podmioty polityką inwestycyjną, w szczególności w fundusze inwestycyjne, alternatywne spółki inwestycyjne oraz w zarządzających alternatywnymi spółkami inwestycyjnymi;
 - 2) instrumenty zbywane lub emitowane przez podmioty, o których mowa w pkt 1;
 - 3) spółki specjalnego przeznaczenia.
2. Przez inwestycję, o której mowa w ust. 1, rozumie się w szczególności nabycie lub objęcie akcji, udziałów, jednostek uczestnictwa, certyfikatów inwestycyjnych, innych instrumentów finansowych emitowanych lub oferowanych przez podmioty, o których mowa w ust. 1 pkt 1, przystąpienie do spółki komandytowej w charakterze komandytariusza, do spółki komandytowo-akcyjnej w charakterze akcjonariusza oraz do spółki jawnej w charakterze wspólnika lub powierzenie środków pieniężnych w zarządzanie lub udzielenie pożyczki spółce przez jej udziałowców lub akcjonariuszy.”
- b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:
- „3. W zakresie dokonywania inwestycji, o której mowa w ust. 1, do BGK nie stosuje się art. 70 ust. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi oraz przepisów wydanych na podstawie art. 94 ust. 1 tej ustawy.”;
- 4) w art. 5 w ust. 1 po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:
- „3a) realizacja współpracy rozwojowej, o której mowa w art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o współpracy rozwojowej;”

Art. 4. 1. W Banku Gospodarstwa Krajowego tworzy się Finansowy Instrument Współpracy Rozwojowej.

2. Pierwszy projekt planu rzeczowo-finansowego Finansowego Instrumentu Współpracy Rozwojowej, o którym mowa w art. 19e ust. 1 pkt 2 ustawy zmienianej w art. 1, jest opracowywany przez Bank Gospodarstwa Krajowego w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych działającym w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych w terminie 60 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy i zatwierdzany w terminie 60 dni od dnia jego otrzymania przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

Art. 5. 1. Maksymalny limit wydatków budżetu państwa będących skutkiem finansowym niniejszej ustawy wynosi w:

- 1) 2025 r. – 263,3 mln zł;
- 2) 2026 r. – 166,5 mln zł;
- 3) 2027 r. – 306,1 mln zł;
- 4) 2028 r. – 170,4 mln zł;
- 5) 2029 r. – 157,3 mln zł;
- 6) 2030 r. – 125,1 mln zł;
- 7) 2031 r. – 104,6 mln zł;

- 8) 2032 r. – 75,7 mln zł;
- 9) 2033 r. – 46,8 mln zł;
- 10) 2034 r. – 43,9 mln zł.

2. W przypadku zagrożenia przekroczenia przyjętego na dany rok budżetowy limitu wydatków, o którym mowa w ust. 1, w szczególności gdy wielkość wydatków budżetu państwa po pierwszych dwóch kwartałach roku budżetowego wyniesie więcej niż 70 % limitu wydatków, o którym mowa w ust. 1, przewidzianych na dany rok, zostanie zastosowany mechanizm korygujący polegający na zmniejszeniu wydatków budżetu państwa będących skutkiem finansowym niniejszej ustawy, w szczególności przez ograniczenie wykorzystywania przez Bank Gospodarstwa Krajowego instrumentów w rozumieniu art. 19a ustawy zmienianej w art. 1.

3. W przypadku gdy wielkość wydatków w poszczególnych miesiącach jest zgodna z planem rzeczowo-finansowym Finansowego Instrumentu Współpracy Rozwojowej, o którym mowa w art. 1 ust. 1a ustawy zmienianej w art. 1, przepisu ust. 2 nie stosuje się.

4. Organem właściwym do wdrożenia mechanizmu korygującego, o którym mowa w ust. 2, jest minister właściwy do spraw finansów publicznych.

Art. 6. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Duda*